

Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK
ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

ZGODOVINA **TÖRTÉNELEM**

■ Izpitna pola 1 ■
1. feladatlap

Obča zgodovina / Egyetemes történelem

**Petek, 28. avgust 2015 / 90 minut
2015. augusztus 28., péntek / 90 perc**

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalinvo pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Izpiti poli je priložena barvna priloga.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával. A jelölt egy értékelőlapot is kap.
A feladatlap egy színes mellékletet is tartalmaz.

**SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA**

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Ta pola ima 20 strani (1–20), od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 4 strani (21–24).
A feladatlap 20 oldalas (1–20), ebből 3 üres. A színes melléklet terjedelme 4 oldal (21–24).

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitsna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapra!

A feladatlap 25 feladatot tartalmaz. Összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltötöllal vagy golyóstollal írja a **feladatlap** erre kijelölt helyére! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leíratat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

3/24

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Prazna stran *Üres oldal*

**OBRNITE LIST.
LAPOZZON!**

Vzpon meščanstva in uveljavitev parlamentarizma

A polgárság fellendülése és a parlamentarizmus érvényesülése

1. V 18. stoletju so razsvetljenci uveljavljali nov način razmišljanja in pogled na družbo.

A 18. században a felvilágosult gondolkodók új gondolkodásmódot és társadalmi nézetet jutattak érvényre.

Naravna enakost ljudi je načelo, ki ga nikoli ne smemo izgubiti izpred oči. /.../ Če se zdi, kot da obstaja med ljudmi neka na družbeni položaj oprta neenakost, tedaj je bila vpeljana le za to, da bi ljudje v svojem trenutnem razvojnem stanju bolje dosegli skupni cilj, ki je v tem, da bi bili toliko srečni, kolikor dovoljuje minljivo bivanje.

(Vir: Cvirk, J., in Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 10. DZS. Ljubljana)

- 1.1. Katero temeljno pravico posameznika, ki so jo zagovarjali razsvetljenci, lahko prepoznamo v zgornjem besedilu?

Melyik, a felvilágosultak által is alátámasztott alapvető emberi jog ismerhető fel a szövegben?

- 1.2. Katere zahteve razsvetljencev so bile kritika absolutizma in fevdalizma?

A felvilágosultak mely követelései jelentették az abszolutizmus, valamint a feudalizmus bírálatát?

(2 točki/pont)

2. ZDA so bile prva sodobna država 18. stoletja, ki je vplivala na Evropo starega režima.

Az USA volt a 18. század első modern állama, amely hatással volt Európa elalvult rendszerére.

- 2.1. Glede na sliko 1 v barvni prilogi navedite, koliko kolonij se je povezano v boju proti Veliki Britaniji.

A Színes melléklet 1. számú képének segítségével vázolja, hány gyarmat fogott össze a Nagy-Britannia elleni harcban?

- 2.2. Katerega leta in v katerem mestu se je zgodil povod za vojno med kolonijami in Veliko Britanijo, prikazan na sliki 1?

Melyik évben, valamint melyik városban történt az ürűgy a gyarmatok és Nagy-Britannia közti háborúra, amely az 1. számú képen is látható?

Slika 1 / 1. sz. kép

(Vir: <http://povijest.net/v5/teme>. Pridobljeno: 30. 1. 2014.)

(2 točki/pont)

3. Ustava ZDA iz leta 1787 je uveljavila federativno ureditev.

Az USA 1787-es alkotmánya föderatív berendezettséget érvényesített.

Ustava Združenih držav Amerike:

ČLEN 1: Vsa zakonodajna oblast, kar je je tu zapisane, je prepuščena kongresu Združenih držav, sestavljenemu iz senata in doma poslancev.

ČLEN 7: /.../ Vsak sklep, ki sta ga dosegla dom poslancev in senat, mora, preden postane zakon – pregledati predsednik Združenih držav. Če se strinja z njim, naj ga podpiše, če ne, naj ga vrne z ugovori tistemu domu, v katerem je predlog vzniknil.

(Vir: Cvirk, J., in Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 15. DZS. Ljubljana)

- 3.1. Kateri veji oblasti je po ustavi pripadla zakonodajna in kateri izvršna oblast?

A hatalom melyik ágazatának jutott a törvényhozó, melyiknek a végrehajtó hatalom?

- 3.2. Kdo je nosilec vse oblasti v državi?

Ki viseli a teljhatalmat az államban?

- 3.3. Navedite dve skupini prebivalcev, ki nista bili deležni državljanskih pravic?

Nevezze meg a lakosságnak azt a két csoportját, amelyeknek nem volt állampolgári joguk!

(3 točke/pont)

4. Ob prihodu Ludvika XVI. na francoski prestol so bile vedno glasnejše zahteve po spremembah.

XIV. Lajos francia király hatalomra jutása után mindjobban követelték a változásokat.

Emanuel Joseph Sieyes v brošuri Kaj je tretji stan?

Prva zahteva: da so predstavniki tretjega stanu izbrani samo iz državljanov, ki resnično pripadajo tretjemu stanu.

Druga zahteva tretjega stanu: da je število njihovih predstavnikov enako številu predstavnikov dveh privilegiranih redov.

Tretja /.../ zahteva tretjega stanu: da generalni stanovi ne volijo po redih, ampak po glavah /.../.

(Vir: Cvirk, J., in Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 17. DZS. Ljubljana)

- 4.1. Navedite dva vzroka za izbruh francoske revolucije.

Nevezze meg a francia forradalom kitörésének két okát!

- 4.2. Pojasnite, zakaj so predstavniki tretjega stanu zavračali glasovanje po stanovih.

Magyarázza meg, a harmadik rend képviselői miért vetették el a rendek szerinti szavazást!

(2 točki/pont)

5. Med francosko revolucijo je prihajalo med njenimi zagovorniki do različnih idej o revoluciji.

Katere sloje sta zastopali spodaj navedeni politični skupini v konventu?

A francia forradalom támogatói közt különböző elméletek születtek a forradalomról.

Melyik rétegeket képviselték az alábbi politikai csoportok a Konventben?

(2 točki/pont)

ŽIRONDISTI / GIRONDISTÁK

JAKOBINCI / JAKOBINUSOK

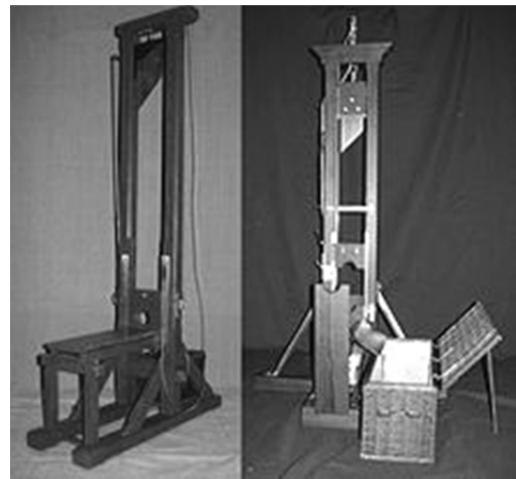

M 1 5 2 5 1 1 2 1 M 0 7

6. S čim je v francoski revoluciji zaznamovano obdobje enoletne vladavine Maximiliena de Robespierre?

Mi jellemzze Maximilien de Robespierre egyéves uralkodását a francia forradalom idején?

(1 točka/pont)

Slika 2 / 2. sz. kép

(Vir: <http://sl.wikipedia.org/wiki/>. Pridobljeno: 27. 12. 2013.)

7. Ameriški boj za neodvisnost in francoska revolucija sta pustila velik pečat za 19. stoletje. Nastali sta dve izjemno pomembni listini: ameriška Deklaracija o neodvisnosti ter francoska Deklaracija o pravicah človeka in državljanega.

Az amerikai függetlenségi harc, valamint a francia forradalom sok tanulságot adott a 19. századnak. Két fontos okirat keletkezett: az amerikai Függetlenségi Nyilatkozat, valamint az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata.

Deklaracija o neodvisnosti:

Sodimo, da se le-te resnice same po sebi razumejo, da so vsi ljudje ustvarjeni enako, da jim je njihov Stvarnik podaril nekatere neodpravljive pravice, med temi zlasti pravico do življenja, svobode in iskanja sreče. Da so med ljudmi ustanovljene vladavine le z namenom, da bi zagotavljale te pravice. Da črpajo vladavine pravično oblast le iz soglasja tistih, katerim vladajo. Da ima vsako ljudstvo, če kakršnakoli oblika vladavine postane škodljiva za uresničevanje teh ciljev, pravico spremeniti ali odpraviti tako vladavino in ustanoviti novo /.../ v kakršni se zdi ljudstvu najbolj primerna za uveljavitev njega varnosti in sreče.

(Vir: Cvirk, J., in Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 14. DZS. Ljubljana)

Deklaracija o pravicah človeka in državljanega

1. Ljudje se rodijo in živijo svobodni in enaki po svojih pravicah, družbeni razločki smejo sloneti samo na skupnih koristih.
2. Smisel vsake politične združbe je ohranitev naravnih in človeških pravic, ki ne zastarajo; te pravice so: svoboda, lastnina, varnost in odporn proti nasilju.
6. Zakon je izraz splošne volje. Vsi državljanji imajo pravico sodelovati pri oblikovanju zakonov bodisi osebno ali po svojih predstavnikih. Zakon mora biti enak za vse, pa naj ščiti ali kaznuje.

(Vir: Gestrin, F., in Melik, A., 1983: Zgodovinska čitanka za sedmi razred, str. 6 in 7. DZS. Ljubljana)

Obkrožite izbrano listino in odgovorite na vprašanja.

Karikázza be a kiválasztott nyilatkozatot, és válaszoljon a kérdésekre!

- A DEKLARACIJA O NEODVISNOSTI / FÜGGETLENSÉGI NYILATKOZAT
B DEKLARACIJA O PRAVICAH ČLOVEKA IN DRŽAVLJANA / AZ EMBERI ÉS POLGÁRI JOGOK NYILATKOZATA.

7.1. Navedite tri razsvetljenske ideje, ki jih lahko najdemo v deklaraciji.

Nevezze meg a nyilatkozatban található három felvilágosult eszmét!

7.2. Navedite leto nastanka listine.

Nevezze meg az okirat keletkezésének évét!

7.3. Katera politična ustanova je sprejela deklaracijo?

Melyik politikai intézmény fogadta el a nyilatkozatot?

7.4. Katere cilje so pobudniki hoteli doseči s sprejetjem deklaracije?

Mely célok elérését ösztönözték az indítványozók a nyilatkozat elfogadásával?

(4 točke/pont)

8. Francoska revolucija je omogočila vzpon Napoleona na prestol. Pri reševanju si pomagajte s sliko 2 v barvni prilogi.

A francia forradalom lehetővé tette Napóleon trónra jutását. A megoldás keresésében segítsen a Színes melléklet 2. számú képe.

- 8.1. Proti kateri državi je bila usmerjena celinska zapora?

Melyik állam ellen irányult a kontinentális zárlat?

- 8.2. Kaj je bil cilj celinske zapore?

Mi volt a kontinentális zárlat célja?

- 8.3. Navedite dve evropski državi, ki ju je Napoleon osvojil, ker sta kršili celinsko zaporo.

Melyik két európai államot hódította meg Napóleon, mert azok vétettek a kontinentális zárlat ellen?

(3 točke/pont)

9. Na dunajskem kongresu so zmagovalci odločali o politični podobi sveta po porazu Napoleonove Francije.

Povežite države z ozemeljskimi pridobitvami na dunajskem kongresu tako, da črke iz desnega stolpca pripišete na ustrezno črto v levem stolpcu. Pri reševanju si pomagajte s sliko 3 v barvni prilogi.

A napóleoni Franciaország legyőzése után a győztesek a bécsi kongresszuson döntést hoztak a világ politikai képről.

Kössze össze az államokat a bécsi kongresszuson levő területi szerzeményeikkal úgy, hogy a jobb oldali oszlop betűjelét a megfelelő vonalra írja a bal oldali oszlopban! Segítségül szolgáljon a Színes melléklet 3. számú képe.

del Saške / Szászország része

A Avstrijsko cesarstvo /
Osztrák Császárság

vzhodni del Poljske / Lengyelország keleti része

B Rusko carstvo /
Orosz Birodalom

Galicija / Galícia

C Kraljevina Prusija /
Porosz Királyság

Porenje / Rajna-vidék

Besarabija / Besszarábia

Salzburg / Salzburg

(3 točke/pont)

10. Na dunajskem kongresu je prevladalo prepričanje, da je potrebna obnova političnega reda.

Razložite spodnja pojma.

A bécsi kongresszus annak a meggyőződésnek adott hangsúlyt, amely a politikai rend megújhodását helyezte előtérbe.

Értelmezze a következő fogalmakat!

(2 točki/pont)

LEGITIMIZEM / LEGITIMIZMUS

SVETA ALIANSA / SZENT SZÖVETSÉG

11. V 19. stoletju so na družbeni, politični in gospodarski položaj evropskih držav vplivale tri velike ideologije.

A 19. században az európai államok társadalmi, politikai és gazdasági helyzetére három nagy ideológia volt hatással.

Liberalci niso Sovražili religije: gnala jih je zgolj skrb za ohranitev svobode vesti in neodvisnosti države /.../ nasprotovanje je bilo premišljeno in se je oprlo na trditev o naravnih nezdružljivosti med sodobno družbo in katolicizmom. /.../ usklajevanja med razumom in protestantizmom so se namreč zdela mogoča, saj so nekateri izrazi tega včasih odmknili od tradicionalnih formulacij dogme in se spravili z liberalizmom.

(Vir: Cvirk, J., in Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 37. DZS. Ljubljana)

- 11.1. Katero ideologijo opisuje zgornje besedilo?

Melyik ideológiáról szól az alábbi szöveg?

- 11.2. Kakšen je odnos te ideologije do Cerkve?

Hogyan viszonyul ez az ideológia az egyházhöz?

- 11.3. Katero politično ureditev je podpiralo največ zagovornikov te ideologije v Evropi?

Melyik politikai berendezkedést támogatta Európában ennek az ideológiának a legtöbb híve?

(3 točke/pont)

M 1 5 2 5 1 1 2 1 M 1 1

Od nacionalnih gibanj do prve svetovne vojne

A nemzeti mozgalmaktól az első világháborúig

12. Politično, socialno in nacionalno vrenje pred letom 1848 so okrepile mnoge gospodarske krize, kar je povzročilo revolucije 1848.

Az 1848 előtti politikai, társadalmi és nemzeti lázongásokat számos gazdasági válság kísérte, amelyek az 1848-as forradalmakhoz vezettek.

- 12.1. Pomagajte si s sliko 4 v barvni prilogi in navedite pet evropskih držav, v katerih leta 1848 ni bilo revolucije.

*Soroljon fel öt európai államot, amelyekben 1848-ban nem került sor forradalomra!
Segítségül szolgáljon a Színes melléklet 4. számú képe.*

- 12.2. Navedite dve zahtevi revolucionarjev leta 1848 v Franciji.

Nevezze meg a francia forradalmárok két követelését 1848-ban!

(3 točke/pont)

Slika 3 / 3. sz. kép: Eugène Delacroix:
Svoboda vodi ljudstvo

(Vir: <http://www.rtvslo.si/kultura/razglednice-preteklosti/daljnovidni-zadnji-pesnik-evropske-romantike/157964>. Pridobljeno: 30. 1. 2014.)

13. V Osmanskem cesarstvu so se ves čas soočali z narodnimi gibanji podrejenih ljudstev.

Az Oszmán Birodalomban folyton az alárendelt nemzetek nemzeti mozgalmával szembesültek.

Vsi so navalili na Karadjordja, da bi bil poglavar, on pa se je izgovarjal, da ne zna voditi ljudstva, da je slab človek in nagle jeze, ki rad takoj ubije. Tedaj mu je rekel knez Teodosije: »Česar ne veš, ti bomo povedali; praviš, da si slab človek in nagle jeze ter rad takoj ubiješ, prav takega zdaj potrebujemo.« In tako je Karadjordje prevzel poglavarstvo.

(Vir: Gestrin, F., in Melik, A., 1983: Zgodovinska čitanka za sedmi razred, str. 10. DZS. Ljubljana)

- 13.1. Imenujte voditelja prvega srbskega upora s slike 4.

Nevezze meg az első szerb felkelés vezetőjét (4. sz.kép)!

- 13.2. Kaj so Srbi žeeli doseči s tem uporom?

Mit akartak a szerbek elérni ezzel a felkeléssel?

- 13.3. Kako je na upor odgovorila Turčija?

Hogyan reagált Törökország erre a felkelésre?

(3 točke/pont)

Slika 4 / 4. sz. kép

(Vir: Cvirk, J., in Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 62. DZS. Ljubljana)

14. Žarišče evropskih kriz je bil mnogokrat evropski del Osmanskega/Turškega cesarstva. V krimski krizi leta 1853 se je v vojno proti turškemu cesarstvu zapletla Rusija.

Az európai válságok központját számtalanszor az Oszmán/Török Birodalom európai része képezte. Az 1853-as krími válságban a Török Birodalom elleni háborúban Oroszország is belekeveredett.

- 14.1. Navedite vzrok za izbruhi kirmske vojne.

Nevezze meg a krími háború kitörésének okát!

- 14.2. Kakšne posledice je imela vojna za Rusijo?

Milyen következményekkel járt a háború Oroszországra nézve?

(2 točki/pont)

15. V nasprotju z zahodnoevropskimi državami je bila Rusija država avtokracije in revolucije.

A nyugat-európai államokkal ellentétben Oroszország az autokrácia és a forradalom országa volt.

Japonci so leta 1902 sklenili zvezo z Anglijo, v kateri so že bili naročili tudi gradnjo več velikih vojnih ladij, potem pa so od Rusov zahtevali, da se iz Mandžurije umaknejo. Začela so se pogajanja, ki pa so bila neuspešna, in 6. februarja 1904 je Japonska z Rusijo pretrgala diplomatske stike. Še isti mesec se je začel niz spopadov, ki je končno privadel do bitke pri Cušimi.

(Vir: http://www.val-navtika.net/val-165/svetovna_navticna_zgodovina/. Pridobljeno: 4. 1. 2014.)

- 15.1. O kateri vojni govorji zgornje besedilo?

Melyik háboróról szól az alábbi szöveg?

- 15.2. Katero območje sta žeeli zasesti obe v vojno vpletjeni državi?

Melyik területet szerette volna megszerezni a háborúba keveredett mindkét állam?

(2 točki/pont)

16. Prizadevanja za združitev Italije in Nemčije so se nadaljevala tudi v drugi polovici 19. stoletja.

Olaszország és Németország egyesítési törekvései a 19.század második felében is folytatódtek.

Bismarckov nagovor poslancem v pruskem deželnem zboru

»Prusija mora zbrati in okrepliti svojo moč v pripravljenosti na ugoden trenutek, ki je bil že velikokrat zamujen. Pruske meje, določene z dunajskimi pogodbami, niso ugodne za zdravo politično eksistenco. Veliko vprašanje dneva se ne bo rešilo z govorji in večinskim sklepi – to je bila velika napaka let 1848–49 – ampak s krvjo in železom.«

(Vir: Cvirn, J., in Studen, A., 2004: Zgodovina 3, str. 68. DZS. Ljubljana)

Ena glavnih Cavourjevih zaslug je, da je dojel, kako je kljub preureeditvi in modernizaciji in kljub vse večjemu številu privržencev narodne stvari v obstoječih razmerjih sil v Evropi nemočno Sardinsko kraljestvo, ki se z lastnimi silami ne more upreti neznanski moči Habsburžanov. (...) Pred začetkom združevanja se je moral Apeninski polotok rešiti avstrijskega fevdalnega jarma in Cavour je menil, da lahko to doseže le z diplomatsko in vojaško podporo Francije.

(Vir: Milza, P., 2012: Zgodovina Italije, str. 594. Slovenska matica. Ljubljana)

Obkrožite izbrano državo.

Karikázza be a kiválasztott államot jelölő betűjelet!

A ITALIJA / OLASZORSZÁG

B NEMČIJA / NÉMETORSZÁG

V obliki krajšega razmišljanja opišite: katera država je vodila proces združevanja; kateri politik je imel odločilno vlogo pri združevanju; pojasnite, kako naj bi dosegli cilj združitve po mnenju tega politika; s katero evropsko velesilo se je vojaško spopadla, ker je nasprotovala njenemu združevanju; s katerimi problemi se je spopadala nova država ob nastanku. Pomagajte si s slikama 5 in 6 v barvni prilogi in besediloma.

Rövid eszmefuttatásban ismertesse: melyik állam vezette az egyesítési folyamatot; melyik politikus vállat döntő szerepet az egyesítésben; magyarázza meg, hogyan jöhetne létre az egyesítés ezen politikus szerint; melyik európai nagyhatalommal háborúzott, mivel ellenezte egyesülését; mely problémákkal szembesült az új állam megalakulásakor. Segítségül szolgáljon a Színes melléklet 5. és 6. képe, valamint a szöveg!

(5 točk/pont)

17. Globok pečat v zgodovinopisu so pustili nekateri posamezniki, ki so vplivali na liberalna in nacionalna gibanja.

Néhány személyiségek mély nyomokat hagyott a történetírásban, hiszen hatással voltak a liberális és a nemzeti mozgalmakra.

Obkrožite črke pred pravilnimi rešitvami.

Karikázza be a két helyes állítás előtti betűjelet!

- A Voditelj drugega srbskega upora je bil Miloš Obrenović.
A második szerb felkelés vezetője Miloš Obrenović volt.
- B Grkom je v nacionalnem boju priskočil na pomoč Ernest Hemingway
A görögöknek Ernest Hemingway nyújtott segítséget nemzeti harcukban.
- C Ljudevit Gaj si je prizadeval za politično poenotenje hrvaškega prostora.
Ljudevit Gaj a horvát térség politikai egységességét akarta elérni.
- D Lajos Kossuth je vodil vseslovanski kongres v Pragi.
Kossuth Lajos vezette az össz-szláv kongresszust Prágában.
- E Piemont je leta 1866 zasedel Giuseppe Garibaldi.
Garibaldi Giuseppe 1866-ban elfoglalta Piemontot.
- F Ključna osebnost pri združevanju Nemčije je bil Otto von Bismarck.
Németország egyesítésénél Otto von Bismarck játszott kulcsfontosságú szerepet.

(3 točke/pont)

18. Prizorišče spopadov se je iz Evrope selilo v Afriko in Azijo.

Razložite pojmom imperializem.

Az összecsapások színhelye Európából Afrikába és Ázsiába helyeződött át.

Magyarázza meg az imperializmus fogalmát!

(1 točka/pont)

19. Najpomembnejše prizorišče imperialne politike je bila v 19. stoletju Afrika.

Az imperialista politika legfontosabb színhelyét a 19. században Afrika jelentette.

Do leta 1902 sta Evropa in svet sprejela, da – če odštejemo zgoraj navedene, relativno majhne izjeme – vsak delček Afrike pripada kateri od evropskih kolonialnih sil: Britaniji, Franciji, Nemčiji, Italiji, Portugalski, Španiji ali belgijskemu kralju Leopoldu II. A razdelitev je bila v veliki meri izpeljana v sami Evropi, na srečanjih v Berlinu, Parizu, Londonu in drugih prestolnicah, kjer so se evropski državniki dogovorili o mejah med konkurenčnimi interesnimi sferami njihovih narodov ...

(Vir: Fage, J. D., 2011: Zgodovina Afrike, str. 395. Modrijan. Ljubljana)

- 19.1. Kateri dve državi sta imeli v Afriki največ kolonialne posesti?

Melyik két állam rendelkezett legtöbb gyarmati birtokkal Afrikában?

- 19.2. Kaj so pridobile evropske države na gospodarskem področju od kolonij?

Gazdasági szinten mit kaptak az európai államok a gyarmatoktól?

(2 točki/pont)

20. V želji preprečiti evropsko vojno je bil sklican berlinski kongres.

Egy európai háború meghiúsításának reményében összehívták a berlini kongresszust.

I. člen

Bolgarija se ustanavlja kot avtonomna in tributarna kneževina pod suverenostjo Njegovega cesarskega veličanstva Sultana.

XXV. člen

Avstro-Ogrska bo zasedla in upravljala deželo Bosno in Hercegovino. /.../

XXVI. člen

Visoka porta priznava neodvisnost Črne gore, prav tako pa tudi vse visoke pogodbene stranke, ki je doslej niso priznavale.

(Vir: Gestrin, F., in Melik, A., 1983: Zgodovinska čitanka za sedmi razred, str. 60, 61. DZS. Ljubljana)

- 20.1. Kaj je bilo sklenjeno glede južnoslovanskih dežel, ki so bile dotlej v turškem cesarstvu?

Milyen döntés született a délszláv államokkal kapcsolatosan, amelyek ezidáig az Oszmán Birodalom részét képezték?

- 20.2. Zakaj Rusija ni bila zadovoljna s sklepi berlinskega kongresa?

Miért volt Oroszország elégedetlen a berlini kongresszus határozataival?

(3 točke/pont)

21. Zaradi različnih interesov se je v Evropi začelo povezovanje evropskih držav v različne zveze. Povežite zvezo, v kateri je država sodelovala, tako da črki iz desnega stolpca pripišete na ustrezeno črto v levem stolpcu.

Különböző érdekek miatt Európában elkezdődött az európai államok különböző szövetségekbe való tömörülése.

Kösse össze a szövetséget az állammal, amelyben működött, úgy, hogy a jobb oldali oszlop betűjelét a bal oldali oszlop megfelelő vonalára írja!

____ Velika Britanija / <i>Nagy-Britannia</i>	A prisrčna zveza / <i>antant</i>
____ Nemčija / <i>Németország</i>	B trojna zveza / <i>hármas szövetség</i>
____ Avstro-Ogrska / <i>Osztrák–Magyar Monarchia</i>	
____ Italija / <i>Olaszország</i>	
____ Francija / <i>Franciaország</i>	
____ Rusija / <i>Oroszország</i>	

(3 točke/pont)

22. Emil Arnaud, predsednik Mednarodne lige za mir in svobodo, je prvi uporabil besedo pacifizem. Razložite, kaj je pacifizem.

Emil Arnaud, a Béke és Szabadság Nemzetközi Liga elnöke elsőként használta a pacifizmus szót.

Mi a pacifizmus? Magyarázza meg!

(1 točka/pont)

M 1 5 2 5 1 1 2 1 M 1 7

23. Pred 1. svetovno vojno so zaradi imperialne politike izbruhnili nekateri vojaški spopadi.

Az első világháború előtt az imperialista politika következményeként néhány katonai összecsapásra került sor.

Po popisu iz leta 1897 je imela burska država 29.297 obveznikov. Vsak Bur je bil že v vsakdanjem farmarskem življenju pešec na konju, enako v vojski. Vojnih izkušenj so si dovolj nabrali v nenehnih spopadih s temnopolimi domačini. Za vojno so se Buri združili v odrede od 200 do 500 mož, imenovane komando, dejansko pa so se borili kot individualisti. Bistvo njihove bojne taktike je bilo natančno streljanje, tudi spretno manevriranje. Toda ker niso imeli sabelj in bajonetov, niso mogli izvesti odločilnega udara, s katerim bi uničili že skoraj dotolčene angleške kolone in enote.

(Vir: Švajincer, J. J., 1998: Vojna zgodovina, str. 305. DZS. Ljubljana)

- 23.1. Navedite en vzrok za izbruh te vojne.

Nevezze meg ezen háború kitörésének egy okát!

- 23.2. Zakaj so se vojaško šibkejši Buri lahko dolgo upirali močnejši britanski vojski?

Miért tudtak a katonailag gyengébb búrok hosszabb ideig ellenállni az erősebb brit hadseregek?

(2 točki/pont)

24. Ob problemih imperializma so poizkušali rešiti tudi judovsko vprašanje.

Az imperializmus problémái mellett igyekezték rendezni a zsidókérdést is.

Sionizem je / A cionizmus

A gibanje za povezovanje Judov.
mozgalom a zsidók egyesítéséért.

B gibanje za zatiranje Judov.
mozgalom a zsidók elnyomásáért.

C gibanje za oblikovanje samostojne judovske države v Palestini.
mozgalom az önálló zsidó állam megalapításáért Palesztinában.

(1 točka/pont)

25. Konec 19. stoletja in v začetku 20. stoletja so se velesile v pričakovanju vojne pospešeno oboroževale.

A 19.század végén és a 20.század elején a nagyhatalmak a háborúvárás reményében heves fegyverkezésbe kezdtek.

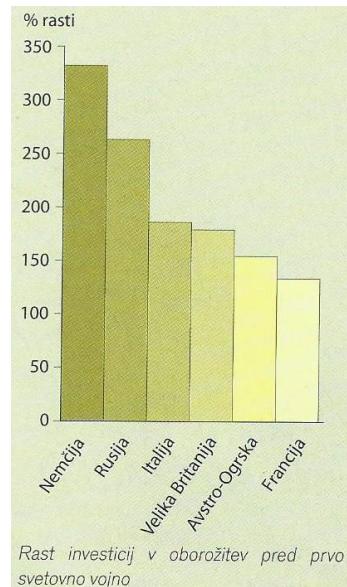
- 25.1. Na podlagi podatkov iz slike 5 ugotovite, katera država se je načrtno pripravljala na vojno.

Az 5. számú kép adatai alapján határozta meg, melyik állam készült tudatosan a háborúra.

- 25.2. Kateremu vojaškemu področju je ta država namenjala največ denarja in pozornosti?

Melyik katonai területnek szánt ez az állam legtöbb pénzt és figyelmet?

(2 točki/pont)

Slika 5 / 5. sz. kép

(Vir: Gabrič, A., in Režek, M., 2011: Zgodovina 4, str. 9. DZS. Ljubljana)

M 1 5 2 5 1 1 2 1 M 1 9

19/24

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Prazna stran

Üres oldal

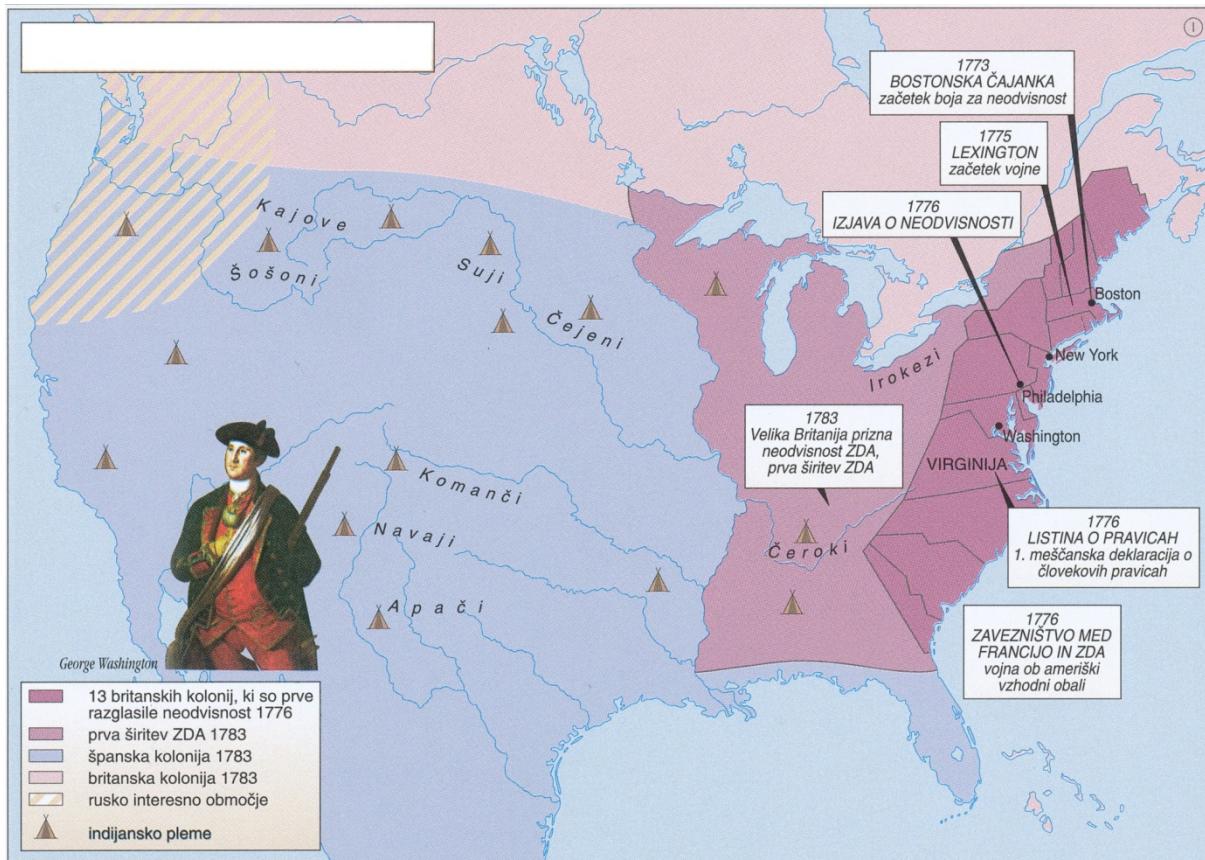

Prazna stran

Üres oldal

M 1 5 2 5 1 1 2 1 M 2 1

Barvna priloga (k Izpitni poli 1) / Színes melléklet (az 1. feladatlaphoz)**Slika 1 / 1. sz. kép: Nastanek Združenih držav Amerike**

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 45. Modrijan. Ljubljana, 2009)

Slika 2 / 2. sz. kép: Napoleonova osvajanja

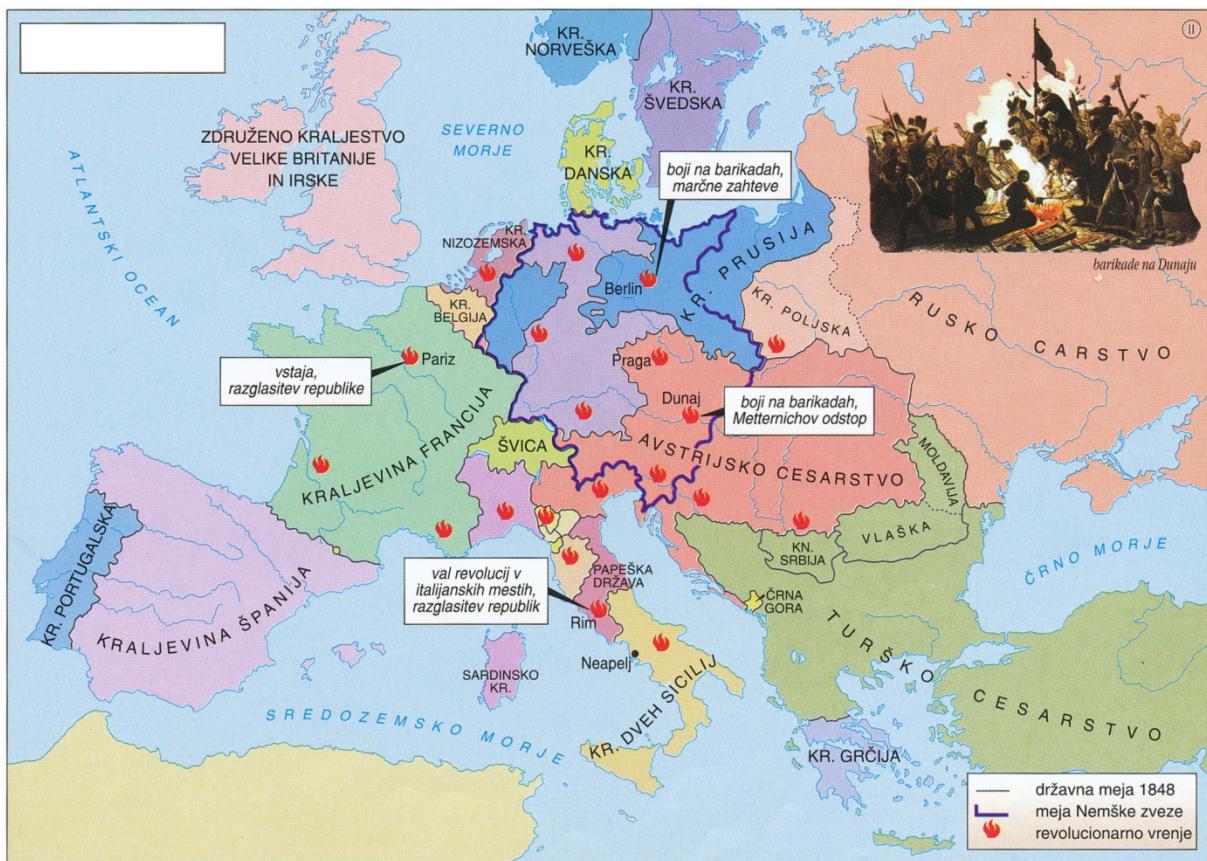
(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 46. Modrijan. Ljubljana, 2009)

Slika 3 / 3. sz. kép: Evropa po dunajskem kongresu (1815–1848)

(Vir: Cvirk, J., in Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 31. DZS. Ljubljana)

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Slika 4 / 4. sz. kép: Pomlad narodov

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 49. Modrijan. Ljubljana, 2009)

Slika 5 / 5. sz. kép: Združitev Nemčije

(Vir: Cvirk, J., in Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 73. DZS. Ljubljana)

Slika 6 / 6. sz. kép: Združitev Italije

(Vir: Cvirk, J., in Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 78. DZS. Ljubljana)